

ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาตำบลดอกคำใต้

อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

THE SIGHTSEERS' SATISFACTION WITH DOKKHUMTAI'S LOCAL LAERNING RESOURCE;
DOKKHUMTAI DISTRICT PHAYAO

สาธิต เชื้ออยู่นาน

อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาการจัดการธุรกิจ

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

จารุวรรณ โพษานนท์

อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยว

คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เยี่ยมชมที่มีต่อแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสำรวจ ประชากร คือ ผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผ่านโครงการและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยพะเยาที่จัดร่วมกับร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ จำนวน 3 โครงการ รวมทั้งสิ้น 210 คน และทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของทาโรยามาเน ณ ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาความถี่และร้อยละ ส่วนสถิติอนุมานเพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่ไม่สัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) เมื่อจำแนกออกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30) ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66) ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94) และด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24)

2) ผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มี เพศและภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้เข้าชมแหล่งเรียนรู้ที่มีสถานะแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3) ผู้เข้าชมต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลเน้นการประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของผู้เข้าชม

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้

ABSTRACT

The objectives of this research were to; 1) to study the opinions of sightseers to Dokkhumtai's local learning resource, Dokkhumtai District PHAYAO, 2) to compare the sightseers opinions about the Dokkhumtai's local learning resource by personal sightseers factors, and 3) to study problems, obstacles and recommendations for Dokkhumtai's local learning resource. The methodology was the quantitative research methods by conservative research. The population were the 210 sightseers who sightsee the Dokkhumtai's local learning resource within the three activities that were held together with University of PHAYAO and The Dokkhumtai Local Administrative Organization and 138 sample sized by Taro Yamane's formula. The tool used for collecting data was questionnaires and analyzed by frequency, mean, standard deviation. Hypotheses were tested by t-test (Two group Independent)

Findings were as follows:

1) The opinion of sightseers for Dokkhumtai's local learning resource in overall, were at the high level with the average of 3.81. Considering by aspects, it was found that sightseers opinion about public relation was at the moderate level with the average of 3.30 but the physical local learning resource, the services of governors and community, and the quality of food and beverage were at the high level of 3.66, 3.92 and 3.94 respectively and the valued of art and local culture was the highest level of 4.24.

2) The comparison of sightseers' opinions about the Dokkhumtai's local learning resource by personal sightseers factors was that the sightseers with different sex and domicile had not different opinions about the Dokkhumtai's local learning resource but the difference status as students and workers was different opinions about the Dokkhumtai's local learning resource statistically significant level at 0.05.

3) The problems, obstacles and recommendations for Dokkhumtai's local learning resource, sightseers suggest to develop the public relation that suitable for each generation.

Keywords: Local Learning Resource

บทนำ

วัฒนธรรมเป็นแนวคิดในการช่วยประเมินคุณค่าทางสุนทรียภาพ ประวัติศาสตร์ วิชาการและคุณค่าทางสังคม ทำให้เข้าใจความสำคัญของสถานที่ตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และต่อไปในอนาคต ทุนวัฒนธรรมจึงมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยมีสินค้าวัฒนธรรมแสดงถึงความเจริญเติบโตซึ่งมีดีของทุนวัฒนธรรมนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ในฐานะองค์การที่รับผิดชอบด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ตั้งเป้าหมายระยะยาวของตำบลดอกคำใต้ (องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้, 2560 : 3) เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพะเยา และต้องการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถพัฒนาและต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของตำบล อีกทั้งยังต้องการให้เป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์และฟื้นฟูอัตลักษณ์ของชุมชนให้ยั่งยืนอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ทำการสำรวจและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ของตำบลดอกคำใต้ขึ้น โดยแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวนับเป็นทุนวัฒนธรรม เพื่อการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวได้มีการจัดทำขึ้นอย่างมีระบบ โดยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้กับมหาวิทยาลัยพะเยา ได้จัดทำโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเพื่อทำการสำรวจองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่ตำบลดอกคำใต้มาตั้งแต่ปี 2554 ถึง 2559 ได้ทำการค้นคว้าและเก็บรวบรวมทุนวัฒนธรรมของตำบลอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการ ด้วยการบูรณาการแหล่งวัฒนธรรม มรดกศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตามเส้นทางแหล่งเรียนรู้ และร่วมกันจัดทำเป็นเส้นทางแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต ประเพณี และศิลปวัฒนธรรม ซึ่งประกอบด้วย 14 แหล่งเรียนรู้ 5 วัด 5 พระ (ภาพประกอบ 1) โดย 14 แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) บ้านโบราณมีจำนวน

ภาพประกอบ 1 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา องค์การบริหาร

ส่วนตำบลดอกคำใต้, 2560: 45

5 หลัง มีองค์ประกอบของบ้านตามแบบเรือนล้านนาที่แตกต่างกันออกไป เช่น ชาน ช่างบ้าน ฮ้านน้ำ เสาหลังหมา เดิน และข่มประตู เดินฮ่อนริน หิ้งผีปู่ย่า ต่อมอาบน้ำ เป็นต้น 2) ผ้าโบราณ ชินโบราณที่พบในพื้นที่ เป็นชินตีนก่านหรือชินก่านคอกวายเป็น ซึ่งชินดังกล่าวพบว่ามีทั้งการทอมาจากฝ้ายและทอมาจากไหม ซึ่งชินที่ทอมาจากไหมแบ่งบอกถึงเส้นทางการค้าขายกับเมืองเชียงใหม่ในอดีต

ส่วนผ้าชินที่ทอมาจากฝ้ายถือว่าเป็นผ้าชินท้องถิ่น ที่ผลิตเพื่อใช้ของท้องถิ่น 3) แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาผ้าทอโบราณและการทำด้ายสายสิญจน์ แหล่งภูมิปัญญาการทำด้ายสายสิญจน์ กลุ่มสุดท้ายในตำบลที่สืบทอดมาจากรบรรพบุรุษ 4) ศูนย์การเรียนรู้ประเพณีตานต้อด เป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับประเพณีตานต้อดของตำบลดอกคำใต้ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 5) กลุ่มน้ำพริกลาบ สินค้า OTOP ตำบลดอกคำใต้ 6) โรงปั้นหม้อจุฑานนท์ การสืบทอดภูมิปัญญาการปั้นหม้อดินของบรรพบุรุษที่เริ่มต้นไว้เมื่อ พ.ศ. 2430 7) พิพิธภัณฑ์ตำบลดอกคำใต้ เก็บรักษาโบราณวัตถุ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆที่เคยถูกใช้ในตำบลดอกคำใต้ 8) กลุ่มแข่งปลาทุ อาชีพเศรษฐกิจจากรสาน และ 9) กลุ่มบายศรี อาชีพเศรษฐกิจใบตอง 5 วัด 4 พระ ประกอบด้วยวัดและโบราณวัตถุ ดังนี้ 1) โบราณสถานวัดป่าแดง วัดร้างเก่าแก่ประจำหมู่บ้านสันป่าหนาด สันนิษฐานว่าอายุไม่ต่ำกว่า 300 ปี มีธรรมาสันทรวงล้านนาอายุกว่า 100 ปี 2) วัดสะพานคำ พระเจ้าแบกข้าว ในอดีตเล่าขานกันมา พระพุทธรูปองค์ใหญ่มีน้ำหนักมาก การเคลื่อนย้ายลำบาก อีกทั้งเกรงเศียรพระพุทธรูปจะหัก จึงนำกลับมาใส่ในกระสอบป่านวางไว้ป่าทั้งสองข้าง ผู้คนที่พบเห็นจึงเรียกว่า “พระเจ้าแบกข้าว” 3) วัดพระธาตุโพธิ์งาม บาตรดิน พระพุทธรูปหินทราย พระแก้วไพริน พระนอนหิน และฐานเสาวิหารโบราณ 4) วัดดอนไชย พระสัมฤทธิ์เก่าแก่ และ 5) วัดบุญฮ่อม พระพุทธรูปไม้ อายุ 100 ปี และ 3 ประเพณี ประกอบด้วย ศรัทธาและความเชื่อที่หล่อหลอมความเป็นตัวตนของคนในตำบลดอกคำใต้ ผ่านพุทธธรรมกับประเพณีท้องถิ่น และพิธีกรรมความเชื่อด้านพุทธศาสนา คือ ประเพณีตานต้อด ประเพณีก้างข้าวแฉก และประเพณีตานน้ำหม้อ

จากแหล่งเรียนรู้ที่ทำการสำรวจดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น ในปี 2560 มหาวิทยาลัยพะเยาโดยคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณแผ่นดิน 2561 ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงได้

ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ทำการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ เพื่อต้องการพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ แหล่งศึกษาดูงานด้านศิลปวัฒนธรรม และยกระดับแผนที่แหล่งเรียนรู้เพื่อเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอดอกคำใต้และของจังหวัดพะเยาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามเพศ ภูมิลำเนา และสถานะ
- 1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เยี่ยมชมที่มีต่อแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนา สถานะ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่ ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยง และด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผ่านโครงการและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ 2) กิจกรรมเรียนรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาดอกคำใต้และประเพณีตานน้ำหม้อ และ 3) กิจกรรม MIS ค่ายเยาวชนรักซ์ดอกคำใต้ รุ่นที่ 4

ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ รวม 10 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านสันกลาง 2) บ้านบวกมะหนิ้ว 3) บ้านฝิ่งหมื่น 4) บ้านสันป่าหนาดเหนือ 5) บ้านดอนสนาม 6) บ้านเจริญราษฎร์ 7) บ้านสันป่าหนาดใต้ 8) บ้านสันจกปก 9) บ้านสันป่าเป้า 10) ล้านทุ่งตันศรี

ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการวิจัยในปีงบประมาณ 2561 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 ถึง เดือนกันยายน 2561 รวมระยะเวลา 12 เดือน

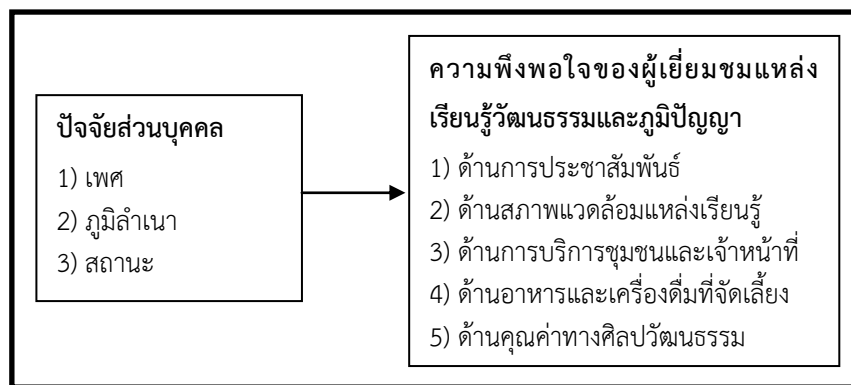
สมมติฐานการวิจัย

ผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มี เพศ ภูมิลำเนา สถานะ ที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การประเมินแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จากการทบทวนแนวคิดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา(2548 : 60-69) แนวคิด

องค์ประกอบที่ตัวชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร (2542 : 43-44)แนวคิดองค์ประกอบเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของวิชา ศรีระทุ (2542: 43-44) รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของรุ่งราตรี อึ้งเจริญและชวลีย์ ณ ถลาง (2560 : 113-148) วาภูมิ เกตุสะอาดและปรกรณ์ สุวานิช (2554)และอารยา อินคชสาร (2554) และผสมผสานเข้ากับบริบทสภาพพื้นที่จริงของการจัดการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดเป็นตัวแปรตาม 5 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่ ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยง และด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และตัวแปรต้นเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เยี่ยมชม 3 ด้าน คือ เพศ ภูมิลำเนา และอาชีพ ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 2 แนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รูปแบบการสำรวจ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ผ่านโครงการและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยพะเยาร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการแหล่งเรียนรู้เพื่อการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรมสู่เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ 2) กิจกรรมเรียนรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาดอกคำใต้และประเพณีตานน้ำหม้อ และ 3) กิจกรรม MIS ค่ายเยาวชนรักษ์ดอกคำใต้ รุ่นที่ 4 โดยมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมรวมทั้งสิ้น 210 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแนวคิดของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1967) ณ ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้จำนวนเท่ากับ 138 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

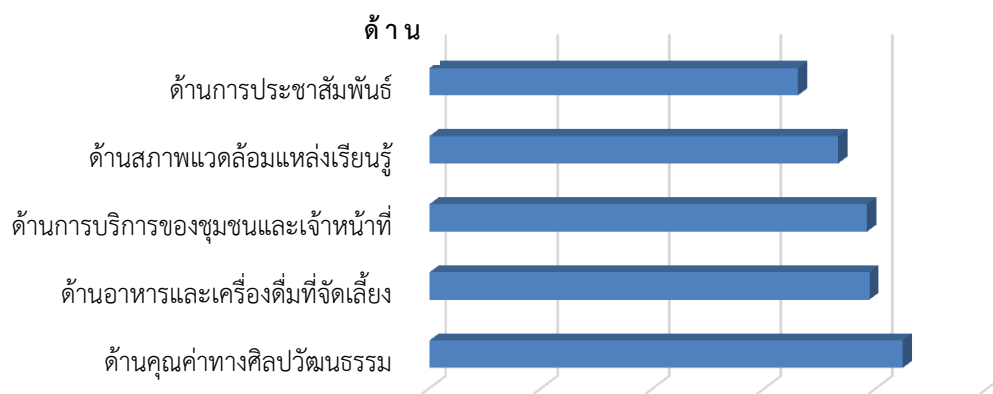
แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมชม ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด (5 คะแนน) พึงพอใจมาก (4 คะแนน) พึงพอใจปานกลาง (3 คะแนน) พึงพอใจน้อย (2 คะแนน) และพึงพอใจน้อยที่สุด (1 คะแนน) และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เยี่ยมชมที่มีต่อแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ ใช้สถิติพรรณนาค่าความถี่และค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มที่ไม่สัมพันธ์กัน และ 3) การวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด โดยนำข้อมูลที่เขียนตอบจัดกลุ่มข้อมูลตามกรอบที่ได้กำหนด แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ภาพประกอบ 3 แสดงระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา
ของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

จากภาพประกอบ 3 พบว่า ผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81) เมื่อจำแนกออกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30) ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66) ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94) และด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24)

2. ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมชมและผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ข้อมูลทั่วไป		ความถี่ (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	75	54.00
	หญิง	63	46.00
ภูมิลาเนา	ในพื้นที่ตำบลดอกคำใต้	53	38.00
	นอกพื้นที่ตำบลดอกคำใต้	85	62.00
สถานะ	นักเรียน/นักศึกษา	95	68.84
	ทำงาน	43	31.16
แหล่งเรียนรู้ที่เยี่ยมชม			
	ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรม	125	90.90
	โรงงานปั่นหม้อ	113	81.80
	อบต ดอกคำใต้	100	72.70
	บ้านโบราณ	88	63.60
	กลุ่มสานแข่งปลาทุ	88	63.60
	ศูนย์เรียนรู้ตานตอด	75	54.50
	กลุ่มบายศรี	75	54.50
	โบราณสถานวัดป่าแดง	63	45.50
	วัดดอนไชย	63	45.50
	วัดบุญฮอม	50	36.40
	วัดสะพานคำ	50	36.40
	ผ้าเก่า	38	27.30
	วัดพระธาตุโพธิ์งาม	38	27.30
	แหล่งทอผ้าอดีต	38	27.30
รวม		138	100.00

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เยี่ยมชมที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเป็นเพศชายจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 46 ผู้เยี่ยมชมส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นคนนอกพื้นที่ตำบลดอกคำใต้จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 62 และเป็นคนในพื้นที่ตำบลดอกคำใต้จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 38 ผู้เยี่ยมชมที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 68.84 และวัยทำงานจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 31.16 แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ที่ผู้เยี่ยมชมเข้าเยี่ยมชม 5 ลำดับแรก ได้แก่ ลำดับที่ 1 ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาตำบลดอกคำใต้ ลำดับที่ 2 โรงงานปั่นหม้อ ลำดับที่ 3 อบต ดอกคำใต้ ลำดับที่ 4 บ้านโบราณและกลุ่มสานแข่งปลาทุ ลำดับที่ 5 ศูนย์เรียนรู้ตานตอดและกลุ่มทำบายศรี ส่วนแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เยี่ยมชมเข้าเยี่ยมชมน้อยที่สุดคือ วัดพระธาตุโพธิ์งามและแหล่งทอผ้าในอดีต

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ความพึงพอใจ		จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ค่าสถิติ	P-Value
แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญา		(คน)		มาตรฐาน	t	
เพศ	ชาย	75	3.73	.44	1.812	.072
	หญิง	63	3.61	.37		
ภูมิลาเนา	ในพื้นที่ตำบลดอกคำใต้	53	3.60	.33	1.524	.131
	นอกพื้นที่ตำบลดอกคำใต้	85	3.72	.51		
สถานะ	นักเรียน/นักศึกษา	95	3.76	.34	3.158	.002*
	ทำงาน	43	3.50	.50		

*นัยยะสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชม

แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มี เพศและภูมิลาเนาที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้เข้าเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มีสถานะแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เยี่ยมชม

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ การดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมาการประชาสัมพันธ์โครงการแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้มีความกระชั้นชิด ผู้เยี่ยมชมเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ทางด้านอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ และต้องการให้ประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อผู้เยี่ยมชมมีความพร้อมและสามารถกระจายข่าวไปยังกลุ่มเพื่อนๆที่สนใจได้

2. ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ผู้เยี่ยมชมเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำป้ายบอกประวัติและความสำคัญของแต่ละแหล่งเรียนรู้ เพื่อข้อมูลข่าวสารแก่ผู้เยี่ยมชมที่ไม่เข้าร่วมโครงการแต่ต้องการมาเยี่ยมชมส่วนตัว นอกจากนั้นผู้เยี่ยมชมต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้จัดสถานที่เพื่อให้ผู้เยี่ยมชมถ่ายรูปเป็นที่ระลึก เพื่อใช้สื่อสารลงสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งนับเป็นสื่อสำคัญในการกระจายข่าวสารข้อมูล

3. ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่ -ไม่มี-

4. ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยง ผู้เยี่ยมชมเสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำเสนอเมนูและการตั้งชื่อเมนูอาหารให้มีอัตลักษณ์และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตำบลดอกคำใต้

5. ด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม -ไม่มี-

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอ ดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

ผลการศึกษาพบว่าผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสามารถอภิปรายจำแนกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ใช้เพียงช่องทางการประชาสัมพันธ์จดหมายและโทรศัพท์ ยังขาดการใช้การประชาสัมพันธ์ช่องทางอื่นๆ นอกจากนั้นการดำเนินโครงการเป็นระบบราชการ ดังนั้นการดำเนินการสื่อสารการส่งเอกสารค่อนข้างล่าช้าเนื่องจากระบบโครงสร้างองค์กรและการสั่งการ อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ยังมีจุดอ่อนในเรื่องการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งเรียนรู้ยังไม่มีกรอบแบบให้ทันสมัยเพื่อให้เข้าใจง่ายและชัดเจนตามกลุ่มเป้าหมายผู้เยี่ยมชม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุดีชัยโชคและคณะ (2561 : 669-678) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว ของตำบลวาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการเกี่ยวกับคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวที่ดำเนินการโดยรัฐและชุมชนนั้น การประชาสัมพันธ์ถือเป็นข้อด้อย เพราะชุมชนและหน่วยงานรัฐยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีและยังไม่เพียงพอ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา สว่างคงและประสพชัย พสุ นนท์ (2559) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษา แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและการสร้างจุดเด่นของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวจดจำแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น

ด้านสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดการแหล่งเรียนรู้แต่ละแหล่งให้มีความร่มรื่นเหมาะสมกับการเยี่ยมชม นอกจากนั้นการเยี่ยมชมในแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดรถโดยสารอำนวยความสะดวกแก่ผู้เยี่ยมชม ทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความพึงพอใจกับการเดินทางไปยังแต่ละแหล่งเรียนรู้และรับรู้ถึงความปลอดภัยและการเยี่ยมชมแต่ละครั้งองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ได้ใช้ศูนย์การเรียนรู้และภูมิปัญญาของตำบลเป็นศูนย์กลางในการนัดพบของผู้เยี่ยมชม ซึ่งศูนย์การเรียนรู้ฯ ดังกล่าวมีพื้นที่กว้างขวาง จึงทำให้มีพื้นที่ลานจอดรถเพียงพอกับปริมาณรถผู้มาเยี่ยมชม และการเยี่ยมชมแต่ละแหล่งเรียนรู้มีการเดินทางเข้าออกมีความสะดวกและแหล่งเรียนรู้มีความสะอาดและเป็นระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mehmetoglu (2007:651 – 660)กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว นับเป็นจุดขายที่สำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ด้านการบริการชุมชนและเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้เพราะชุมชนและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้บริการด้วยอัธยาศัยไมตรีที่ดี ตลอดจนให้ความรู้ในเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างดีเพราะเป็นคนที่มีความรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน นอกจากนั้นชุมชนและเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำเยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความสนใจและตื่นตัวในแหล่งเชื่อมโยงอื่นๆ ในอำเภอดอกคำใต้และพื้นที่อำเภออื่นๆ ในจังหวัดพะเยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา อินทขสาร (2554) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่าศักยภาพที่มีความสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชม

ด้านอาหารและเครื่องดื่มที่จัดเลี้ยงอยู่ในระดับมา

ทั้งนี้เพราะการเยี่ยมชมแต่ละครั้งองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ได้ทำการจัดเลี้ยงอาหาร ซึ่งการจัดเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มเป็นการปรุงขึ้นเองของคนภายในชุมชน ซึ่งมีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าราคาท้องตลาด จึงทำให้ผู้เยี่ยมชมมีความคิดเห็นว่าการจัดเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มมีปริมาณเพียงพอและเหมาะสม นอกจากนั้นผู้เยี่ยมชมยังได้เห็นกระบวนการปรุงอาหารและเครื่องดื่ม ยังเป็นการตอกย้ำให้ผู้เยี่ยมชมถึงความสะอาดของสถานที่รับประทานอาหารถูกสุขอนามัย และอาหารที่จัดเลี้ยงมีความสะอาดและปลอดภัยอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา อินทศาสตร์ (2554) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาพบว่าอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึงร้านค้าที่จำหน่ายมีความสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

ด้านคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้เพราะการสร้างแผนที่แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ มีการสืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบมีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกตัวตนของตำบลดอกคำใต้ ทำให้ผู้เยี่ยมชมเห็นคุณค่าความสำคัญต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี มีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกตัวตนของตำบลดอกคำใต้ ทำให้เห็นความสำคัญและคุณค่าโบราณสถานและโบราณวัตถุมีความงดงาม และจากการที่ได้เยี่ยมชมนี้เองทำให้ผู้เยี่ยมชมมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์และสืบสาน วัฒนธรรม ประเพณีและสืบทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้แก่คนรุ่นหลัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Colier & Harraway (1997) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดึงดูดใจคนให้มาเที่ยวนั้น สถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เกื้อหนุนเองตามธรรมชาติหรือเกิดขึ้นจากการประดิษฐ์คิดค้นด้วยมนุษย์ซึ่งมีเอกลักษณ์และมีความแตกต่างจากแหล่งอื่นๆ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Godfrey Kerry & Clarke Jackie (2000) ได้กำหนดหลักการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวต้องทำการประเมินคุณค่าทรัพยากรด้านมรดกทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมด้วย ซึ่งสิ่งสำคัญทางศาสนาโบราณสถานและโบราณวัตถุของสถานที่แต่ละแห่งมักจะบอกถึงเรื่องราวของแต่ละแหล่งได้แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับสุพรรณิการ์ ขวัญเมือง และเบญจวรรณ โมกมล (2550) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะต้องมีหลักว่าสามารถดึงดูดคนให้ไปเที่ยวชม ได้แก่ สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มีเพศและภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะเพศสภาพและการอาศัยอยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ของตำบลดอกคำใต้ มีความพึงพอใจเหมือนกัน ส่วนผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้ที่มีสถานะแตกต่างกันมีระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะมีความแตกต่างระหว่างวัยทำงานกับช่วงวัยนักเรียนนักศึกษา ซึ่งทั้งสองช่วงวัยนี้ต่างมีความแตกต่างกันในเรื่องของทัศนคติ การรับรู้ที่แตกต่างกัน วิธีที่แตกต่างกันจึงทำให้มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะช่วงวัยนักเรียนและนักศึกษาถือเป็นช่วงประชากรรุ่นแซด และมีความแตกต่างทั้งด้านพฤติกรรมและความคิดเห็นกับช่วงวัยอื่นๆ ย่อมมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประชากรรุ่นแซด (Generation Z) ของนรรีชต์ ผินเชียร (ออนไลน์: 2555) กล่าวคือ ประชากรรุ่นแซด (Generation Z) คือ กลุ่มคนที่เกิดในช่วงปี 2538 ถึงปัจจุบัน เป็นประชากรรุ่นเยาว์ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา ชอบใช้ชีวิตในโลกอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา ความเป็นส่วนตัวสูงในโลกความจริง ชอบใช้อินเทอร์เน็ตในการนำเสนอตัวตน ไม่ค่อยสนใจการสื่อสารแบบเดิม ๆ เพราะสนใจในการสื่อสารผ่านโลกออนไลน์มากกว่า ความเป็นตัวเองสูงกว่าประชากรรุ่นวาย (Generation Y)

เพราะไม่เชื่อในบรรทัดฐานของสังคม มีทัศนคติในการทำงานอย่างเป็น มีความสามารถด้านเทคโนโลยี ในขณะเดียวกันก็มีความสามารถทางภาษาที่พัฒนาขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าผู้เยี่ยมชมแหล่งเรียนรู้สถานะนักเรียนและนักศึกษาที่ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมที่แตกต่างกันต้องสร้างและจัดการให้มีความแตกต่างกัน หากองค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ต้องการให้เยาวชนนักเรียน/นักศึกษาในฐานะบุคคลที่จะทำการต่อยอดดำรงรักษาและอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ต้องเข้าใจธรรมชาติของช่วงอายุประชากรรุ่นแซด เพื่อนำมาสร้างให้เกิดความสนใจในการศึกษาแหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของตำบลดอกคำใต้ โดยการใช้การสื่อสารเพื่อการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาด้วยการใช้อินเตอร์เน็ตและการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการเข้าถึง เข้าใจ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการการจัดการองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลดอกคำใต้ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพะเยา ซึ่งได้รับสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินโครงการด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประจำปีงบประมาณ 2561 จากมหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้ ผู้นำชุมชนและสมาชิกชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลดอกคำใต้ที่ให้ความร่วมมือในการลงพื้นที่การวิจัยเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. ภาษาไทย

กัลยา สว่างคง และประสพชัย พสุนนท์. การศึกษาดัชนีศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยว

ประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย

สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559ม 9(1):1157-1172.

ธรรมศักดิ์ วิจารณ์สุนทร. สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพฯ:

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542

นรรรัตน์ ฝืนวิเชียร. Generation จากรุ่นสู่รุ่น B X Y และ Z. สืบค้นจาก <http://www.108kids.com/generation-b-x-y-z/> สืบค้น เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2561, 2561.

นิรุทธิ์ ชัยโชค, กัสมา กาซอณ, ปานฉัตร อาการักษ์ และอรรธรณ เชื้อเมืองพาน. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการ

บริการการท่องเที่ยว ของตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. รายงานการประชุมวิชาการ การ

ประชุมวิชาการระดับชาติ สังคมศาสตร์วิชาการครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย “สังคมพหุ

วัฒนธรรมภายใต้กระแส การเปลี่ยนผ่านสู่ยุค Thailand 4.0” วันที่ 18 มกราคม 2561, เชียงราย :

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2561.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร :ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , 2548.

รุ่งราตรี อึ้งเจริญและชวลีย์ ณ ถลาง. การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี. ปีที่ 11 (1): หน้า 113-148.

สุพรรณิการ์ ขวัญเมือง และเบญจวรรณ โมกมล. ศักยภาพและความพร้อมของ การท่องเที่ยวเชิงสปีด จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.

วารุณี เกตุสะอาดและปรณัฐ สุวานิช. การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร, รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย “มสธ. วิจัยประจำปี 2554. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554.

วิภา ศรีระทุ. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์. สารนิพนธ์วท.ม. (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.

องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้. แผนยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้. พะเยา : เอกสารอัดสำเนา, 2560.

องค์การบริหารส่วนตำบลดอกคำใต้. คู่มือการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาตำบลดอกคำใต้. พะเยา : เอกสารอัดสำเนา, 2560.

อารยา อินทชสาร. การประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

2. ภาษาอังกฤษ

Yamane, Taro. **Statistics, An Introductory Analysis**, 2nd Ed., New York: Harper and Row, 1973.

Collier, & Harraway. **Principle of Tourism**. Auckland: Longman Paul Ltd., Godfrey Kerry, 1997.

Clarke Jackie. **The Tourism Development Handbook: A Practical Approach to Planning and Marketing**. New York: Continuum, 2000.

Mehmetoglu, M. **Typologising nature-based tourists by activity-theoretical and Practical implications**. *Tourism Management*. 28, 3 (June): 651 – 660, 2007.